KLAGE PÅ NVEs VEDTAK

Harpefossen kraftverk

Midlertidig manøvreringsreglement og prøveregime

Forhold	Opplysning
Til	Energidepartementet
Via	Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), nve@nve.no
Att. NVE	Håkon Berg Sundet, fagleder / Magnus Elton Veflen, seniorrådgiver
Fra	Gudbrandsdal Sportsfiskeforening (GSFF) v/ prosjektleder Tore Solbakken
NVE-sak	202218289
Vedtak	21.09.2026, ref. 202218289-25
Offentlig saksvisning	reg.nr. 9995; tilknyttet § 28-spor reg.nr. 8934
Dato	08.10.2026
Kopi	NVE: Carsten Stig Jensen og Arne Trond Hamarsland; Statsforvalteren i Innlandet / REGFINN: Ine Cecilie Jordalen Norum, Mari Olsen og Odin Eidsgård; Innlandet fylkeskommune: Ane Dorthea Lundberg Nordlie og Trine Frisli Fjøsne; Sør-Fron kommune; Vassdragsforbundet for Mjøsa med tilløpselver v/ Heidi Eriksen; Opplandskraft DA / Hafslund Kraft AS

GSFF ber ikke om at Energidepartementet nå fastsetter en bestemt permanent minstevannføring. Vi ber om at prøveperioden utformes slik at den faktisk kan gi et etterprøvbart kunnskapsgrunnlag for permanent manøvreringsreglement og den videre behandlingen av omgjøringskravet etter vannressursloven § 28.

1. Klagegjenstand

Gudbrandsdal Sportsfiskeforening (GSFF) klager på NVEs vedtak av 21.09.2026 om midlertidig manøvreringsreglement for Harpefossen kraftverk, ref. 202218289-25. Vedtaket gjelder perioden 22.09.2026-22.09.2031 og fastsetter blant annet minst 1 m³/s forbi dammen hele året, betinget lokkeflom på minst 50 m³/s i to døgn, krav om gradvise vannstands- og vannføringsendringer, protokollføring og et naturfaglig undersøkelsesprogram.

GSFF anerkjenner at et bindende, helårlig minimumsslipp er en forbedring sammenlignet med en situasjon uten et slikt krav. Klagen gjelder ikke dette utgangspunktet. Klagen gjelder om prøveregimet og undersøkelsesprogrammet er utformet slik at det kan besvare de spørsmålene NVE senere må ta stilling til når permanent reglement skal fastsettes og § 28-saken avgjøres.

Klagen er datert 08.10.2026. Den er dermed fremsatt innen tre uker selv om vedtaket regnes som mottatt allerede på vedtaksdatoen 21.09.2026. GSFF anser derfor klagen som rettidig.

2. GSFFs hovedanmodning

Hovedspørsmålet er ikke om 1 m³/s på forhånd kan stemples som «for lite». Spørsmålet er om fem års prøvedrift hovedsakelig ved ett kontrollert minimumsnivå kan gi kunnskap om virkningen av andre relevante vannføringer. Etter vår vurdering må et prøveregime som skal danne grunnlag for permanent reglement være sammenlignende, adaptivt, dokumentert og beslutningsrettet.

- en teknisk vurdering, nivå for nivå, av hvilke vannføringer som kan slippes, styres og måles med dagens anlegg eller forholdsmessige midlertidige løsninger;
- kontrollerte prøvevannslipp ved flere relevante nivåer der dette er teknisk og sikkerhetsmessig gjennomførbart;
- måling av vanndekt areal, vanndybde, vannhastighet og hydraulisk konnektivitet ved faste kontrollområder;
- dokumentasjon av lokkeflom som ett sammenhengende hendelsesforløp før, under og etter flommen;
- et reelt beslutningspunkt etter første komplette prøveår;
- årlig samlet fagrapportering og en synlig myndighetsvurdering av om programmet bør justeres;
- en samlet sluttrapport før permanent reglement avgjøres;
- genetisk bestandsidentifikasjon og eventuell telemetri der dette er nødvendig for å besvare konkrete spørsmål om storørretens bruk av strekningen;
- før- og etterkontroll av habitattiltak.

3. Vedtakets faktiske innhold

Element	Innhold	Kilde
Prøveperiode	22.09.2026-22.09.2031 for nødvendige naturfaglige undersøkelser	NVE 21.09.2026 s. 1
Minstevannføring	Minst 1 m³/s forbi dammen hele året	NVE s. 1
Lokkeflom	Minst 50 m³/s i to døgn dersom naturlig topp ikke har oppfylt vilkåret 1.-20.9; slipp innen 25.9	NVE s. 1
Gradvise endringer	Vannstands-/vannføringsendringer skal skje gradvis slik at stranding minimeres eller unngås så langt som mulig	NVE s. 1
Protokoll	Minstevannføringen skal protokollføres; midlertidig måleløsning krever	NVE s. 1

	godkjenning ved bortfall	
Permanent søknad	Søknad om permanent endring innen 22.03.2031	NVE s. 1
Undersøkelsesprogram	Årlig håndelfiske, båtelfiske annethvert år, habitatkartlegging første år, dronefilming knyttet til lokkeflom/naturlige topper	NVE s. 2
§ 28	NVE avventer vurderingen av GSFFs omgjøringskrav til etter prøveperioden	NVE s. 11

Vedtaket inneholder ikke et tallfestet opp- eller nedtrappingsregime, et fler-Q-opplegg, krav om hydrometriske målinger av dybde/hastighet/vanndekt areal, temperaturbetingelse eller et eksplisitt evalueringspunkt før søknadsfristen i 2031. Den stedsspesifikke faglige begrunnelsen for akkurat 50 m^3/s, to døgn og det valgte tidsvinduet fremgår heller ikke av det kontrollerte vedtaks- og søknadsgrunnlaget.

4. Prøveperiodens beslutningsformål og tidslinje

NVE beskriver selv prøveperioden som et kunnskapsløp som skal gi grunnlag for et varig manøvreringsreglement. Det gjør tidslinjen viktig. Når søknad om permanent reglement skal sendes 22.03.2031, mens ny dam med nytt arrangement for minstevannslipp først forventes ferdig innen 2032, blir kunnskapen fra den pågående prøveperioden avgjørende.

Milepæl	Dato	Betydning
Prøveperioden starter	22.09.2026	Start på bindende 1 m^3/s-regime
Habitatkartlegging	Første prøveår	Befaring og drone
Permanent søknad	22.03.2031	Søknadsgrunnlag må i hovedsak foreligge før perioden er slutt
Prøveperioden slutter	22.09.2031	Slutt på femårsregimet
Ny dam / nytt slipp-arrangement	Forventet innen 2032	Kan komme etter søknadsfristen

Søknaden av 09.04.2026 opplyser at en tidligere forutsetning var at ulike vannslipp skulle dokumenteres som grunnlag for myndighetenes og høringspartenes vurdering. At dette ikke lot seg gjøre før søknaden, betyr etter vårt syn ikke at behovet for sammenlignende kunnskap har forsvunnet. Tvert imot bør prøveperioden brukes til å fremskaffe den.

5. Hvorfor ett kontrollert vannføringsnivå ikke gir dose-respons

Programmet vil kunne beskrive utviklingen ved minst 1 m^3/s og under naturlige topper eller lokkeflom. Det er verdifullt. Men dersom spørsmålet er om større vannslipp gir vesentlig bedre vanndekning, sammenheng, habitat eller fiskerespons, må disse størrelsene måles ved mer enn ett relevant nivå. Ellers står den sentrale sammenligningen ubesvart.

NVE skriver at større vannslipp kan være til gunst, men at det kreves mer kunnskap. Statsforvalteren har tilsvarende pekt på at større slipp sannsynligvis kan gi gunstigere forhold, uten å angi hvor mye vannføringen må økes. GSFF mener derfor at prøveprogrammet bør inneholde et tilstrekkelig antall teknisk gjennomførbare nivåer til å avdekke dose-respons og eventuelle terskler. Vi ber ikke om at 3, 5 eller 10 m^3/s på forhånd fastsettes som riktig permanent nivå.

6. Dronegrunnlaget fra 11.04.2026

GSFF gjennomførte dronekartlegging av restvannstrekningen 11.04.2026. Bildene viser faktiske fysiske forhold på opptakstidspunktet: dypere kulper, grunne forbindelsespartier, blokkdominans, eksponert stein og stedvis en smal aktiv vannvei. Bildene brukes ikke alene til å fastsette vannføring, dybde eller vannhastighet, og vi omtaler ikke et område som et absolutt vandringshinder uten ytterligere dokumentasjon.

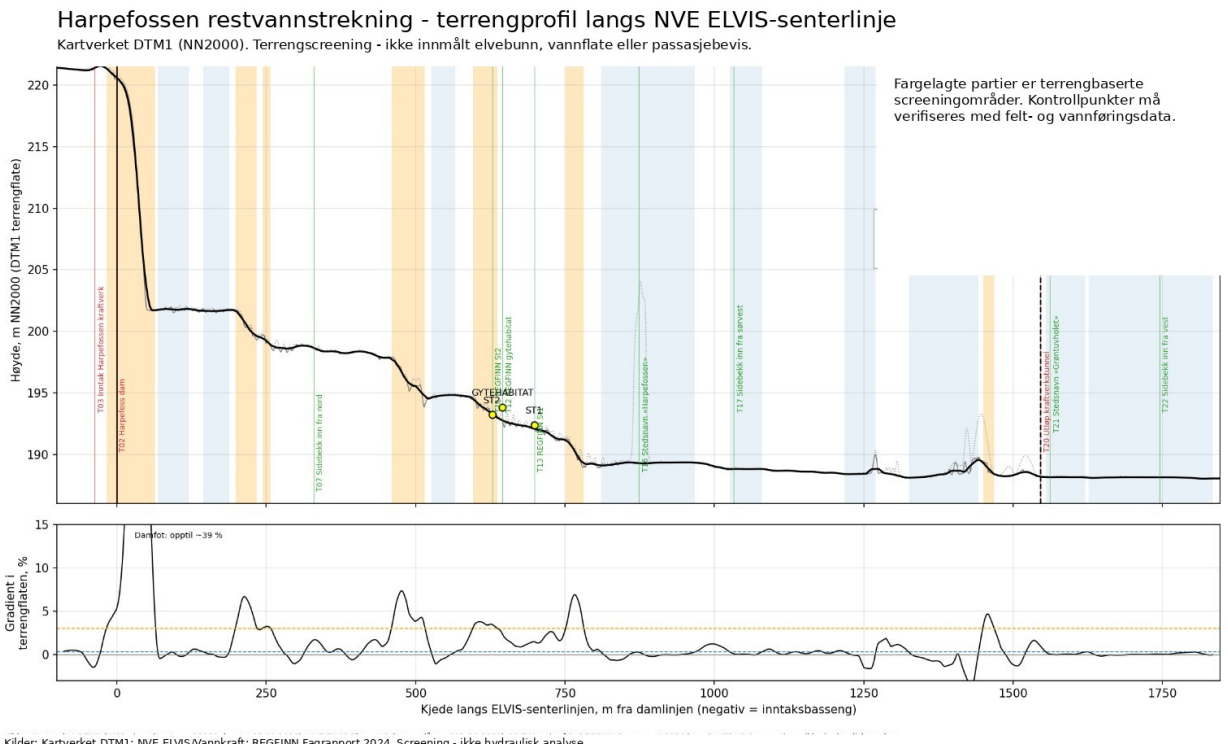
Samtidig er bildene konkrete. De peker ut steder der passasjeforhold, vanndybde og sammenhengende vannvei bør undersøkes når prøvevannføringer gjennomføres. Dersom regulanten mener at disse partiene fungerer tilfredsstillende ved om lag 1 m^3/s, bør dette kunne dokumenteres stedsspesifikt.

Figur 1. Eksempler fra GSFFs drone-/fotomateriale. Den komplette sammenhengende serien HU-01-HU-12 følger i vedlegg E. Alle 12 skjermbildene er tatt med fordi de samlet viser sammenhengen mellom kulper, grunne forbindelsespartier, blokkfelt, eksponert berg/stein og den aktive vannveien. Bildene dokumenterer visuelle forhold, ikke eksakt vannføring eller hydrauliske terskelverdier.

7. Terrengscreening med DTM1

Kartverkets DTM1 er sammenstilt langs NVE ELVIS-senterlinjen for å identifisere terrengknekk, flate partier og steder som bør prioriteres for feltmålinger. DTM1 er topografisk terrengdata og skal ikke brukes som erstatning for innmålt elvebunn, batymetri eller vannflate. Minimumsverdier i tverrsnitt kan treffe bredd, fjell, stein eller eksponert terreng og er ikke nødvendigvis talveg.

Figur 2. Terrengprofil og kontrollpunkter langs restvannstrekningen. Figuren brukes som screeninggrunnlag. Full figur og punktgrunnlag følger som vedlegg F.

8. Hydrauliske kontrollpunkter

For å sikre at de samme stedene kan følges over tid, bruker GSFF faste kontrollpunkt-ID-er fra dammen og nedstrøms. ID-ene er sporingsverktøy, ikke nye biologiske stasjonsnavn. REGFINNs stasjonsnavn beholdes uendret.

ID	Kort navn / type	Kjede (m)	REGFINN-kobling	Spørsmål som bør undersøkes
HFP-01	Harpefoss dam (NVE damnr. 1552); kjede 0 = damlinjens skjæring med ELVIS-linjen	0.0	Ingen stasjon. REGFINN: «Opp mot demningen er strekningen preget av kulper med strykstrekinger imellom» (s. 27).	Hvor og hvordan slippes 1 m³/s, lokkeflom og eventuelle andre nivåer? Hvordan måles slippet, og med hvilken usikkerhet?
HFP-02	Damfall og terrengsprang rett nedstrøms dammen (kjede 0–64 m; terrengsignalet starter ca. 17 m oppstrøms damlinjen)	32.0	Ingen stasjon. REGFINN: Harpefossen har «fra naturens side vært en barriere» (s. 25).	Naturlig barriere og damkonstruksjon. Ikke et spørsmål om passasje forbi dammen, men om hvordan slippet fordeles i kulpen under damfoten.
HFP-03	Flatt parti under damfoten (mulig kulp)	128.5	REGFINN beskriver kulper og strykstrekninger opp mot demningen (s. 27); ikke elfisket.	Er kulpen hydraulisk koblet til partiet nedstrøms ved lav vannføring?
HFP-04	Brattere parti (mulig stryk)	228.0	Ingen stasjon.	Mulig hydraulisk flaskehals ved lav vannføring (grunn forbindelse?).
HFP-05	Samløp sidebekk fra nord (ELVIS 002-34-19909)	329.3	Ingen stasjon.	Lokalt tilsig kan påvirke vannføringen nedstrøms; tilsiget er ikke vurdert.
HFP-06	Mellomparti uten markert terrengform i screeningen	395.0	Ingen stasjon.	Ukjent. Delstrekning som må dekkes for å kunne vurdere sammenheng over hele strekningen.
HFP-07	Brattere parti med brå terrengsprang ved ca. 484	487.5	Ligger ca. 110–170 m oppstrøms St2.	Mulig hydraulisk flaskehals. Gir partiet

	og 509 m			sammenhengende vannvei med tilstrekkelig dybde ved ulike vannføringer?
HFP-08	Flatt parti (mulig kulp) oppstrøms REGFINN-stasjonene	546.0	Ca. 60–100 m oppstrøms St2.	Mulig kulp/standplass; er den isolert ved lav vannføring?
HFP-09	Brattere parti ved St2 og gytehabitatpunktet	616.5	St2 (kjede ca. 628 m) og REGFINNs gytehabitatpunkt (kjede ca. 645 m) ligger i/like nedstrøms partiet.	Endres vanndekning og hastighet over gyteflekkene med vannføringen?
HFP-10	REGFINN stasjon 2 (93 m², 193 moh.)	627.9	St2: 93 m²; én eldre ungfisk (anslått ca. 200 mm) mistet og inkludert; 0+ = 0; tetthet 1,7 ind./100 m² (s. 27). Q, vanntemperatur og vannstand 18.10.2024: ikke oppgitt i rapporten.	Hvordan endres vanndekning over gyteflekkene med vannføringen?
HFP-11	REGFINN gytehabitatpunkt (moderat–godt, 193 moh.)	645.2	Kvalitativ habitatklasse. Gyting er ikke dokumentert på restvannstrekningen i de kildene som er kontrollert.	Er gyteflekkene vanndekt og har egnet dybde/hastighet i gyte- og inkubasjonsperioden ved 1 m³/s og ved andre nivåer?
HFP-12	REGFINN stasjon 1 (140 m², 192 moh.)	698.5	St1: 140 m²; to eldre ungfisk (154 og 188 mm); 0+ = 0; tetthet 2,3 ind./100 m²; én runde (s. 27). Ligger ca. 85 m oppstrøms «det første stryket» (s. 25).	Oppvekst- og standplassfunksjon ved ulike vannføringer.
HFP-13	Brattere parti – forenlig med REGFINNs «første stryk»	766.0	REGFINN: St1 ligger «ca. 85 meter oppstrøms det første stryket oppvandrende fisk vil møte på» (s. 25). DTM-partiet ligger ca. 50–85 m nedstrøms St1.	Første stryk oppvandrende fisk møter. Sannsynlig vannstandskontroll for partiet oppstrøms. Gir det sammenhengende vannvei og passasjemulighet ved 1 m³/s, under lokkeflom og etter nedtrapping?
HFP-14	Langt flatt parti (stilleflytende i terrengflaten)	888.5	REGFINN: nedstrøms det første stryket er det «svært stilleflytende og tilsynelatende lite egnet som gyteområde» (s. 25).	Påvirkes vannstanden av driftsvannet ved utløpet (oppstuving)? Kan ikke avgjøres med DTM.
HFP-15	Stedsnavn «Harpefossen» (navnepunkt på østre bredd)	873.7	Ingen stasjon.	Ingen eget hydraulisk spørsmål; referansepunkt.
HFP-16	Samløp sidebekk fra sørvest (ELVIS 002-34-19982), i flatt parti ca. 1026–1079 m	1032.4	Ingen stasjon.	Lokalt tilsig; ikke vurdert.
HFP-17	Flatt parti oppstrøms navnepunktet «Harpefoss bru»	1239.0	Ingen stasjon.	Mulig oppstuving fra nedre del; ikke avklart.
HFP-18	Lokal forhøyning i terrengflaten ved navnepunktet «Harpefoss bru»	1269.5	Ingen stasjon.	Er det en reell terskel i løpet, eller et artefakt av bru/fjell i terrengmodellen?
HFP-19	Motfall og senterlinjeavvik (ELVIS-linjen delvis utenfor laveste del av løpet)	1417.5	Ingen stasjon.	Ingen tolkning mulig fra DTM; stedfesting av løpet må kontrolleres.
HFP-20	Kort brattere parti nær nedre ende	1459.0	Ingen stasjon.	Mulig lokal kontroll for vannstanden oppstrøms; usikkert pga. senterlinjeavvik.
HFP-21	Lokalt motfall nær tunnelutløpet	1520.5	Ingen stasjon.	Mulig påvirkning fra utløpsområdet; ikke avklart.
HFP-22	Utløp kraftverkstunnel (dykket) ved Grøntuvholet = nedre ende av restvannstrekningen	1545.7	Nedstrøms utløpet ligger dokumenterte gyte- og oppvekstområder for storørret (REGFINN s. 25). Disse hører ikke til restvannstrekningen.	Hvor går fisken som lokkes av slippet forbi dammen, når driftsvannet fra tunnelen samtidig går ut her? Inngangsforhold til restvannstrekningen.
HFP-23	Stedsnavn «Grøntuvholet» (referanse nedstrøms	1561.0	Gyteplass 17 (Kraabøl & Arnekleiv 1998) ligger	Ikke en del av restvannstrekningen.

	utløpet)		«nedafor Grøntuveholet», dvs. nedstrøms tunnelutløpet. Gjelder ikke restvannstrekningen.	
HFP-24	Samløp sidebekk fra vest (ELVIS 002-34-19253), nedstrøms utløpet	1744.6	Ingen.	Ikke en del av restvannstrekningen.
HFP-25	Profilslutt ca. 300 m nedstrøms utløpet	1846.0	Ingen.	Ikke en del av restvannstrekningen.

9. REGFINN 2024

REGFINN undersøkte restvannstrekningen 18.10.2024. Det ble elfisket én runde på to stasjoner. Det ble ikke registrert 0+, og antallet eldre ungfisk var svært lavt. Rapporten beskriver samtidig moderate til gode gyteflekker, særlig ved stasjon 2. Resultatene er viktige, men de må tolkes innenfor undersøkelsens faktiske omfang og uten å gjøre fravær av 0+ på to stasjoner til et bevis på årsaken til lav rekruttering.

Parameter	Stasjon 1	Stasjon 2
Koordinat UTM33N	N 6837942 / Ø 226681	N 6837961 / Ø 226613
Areal	140 m²	93 m²
0+	0	0
Eldre ungfisk	2 fanget (154 og 188 mm)	1 mistet, anslått ca. 200 mm, inkludert
Tetthet	2,3 ind./100 m²	1,7 ind./100 m²
Gytehabitat	Ikke særskilt angitt	Moderate-gode gyteflekker
Q / temperatur / vannstand	Ikke oppgitt	Ikke oppgitt

REGFINN opplyser også at 0+ ikke kan utelukkes lenger oppstrøms og at stasjoner lenger opp trolig ville gitt et lignende resultat. GSFF mener derfor at programmet bør bruke REGFINNs resultater som utgangspunkt for videre, vannføringskoblet undersøkelse - ikke som et sluttpunkt.

10. Historisk gytefunksjon og geografisk avgrensning

Det finnes historisk dokumentasjon på storørretens gyting i Harpefossområdet, blant annet ved Harpe bru og nedenfor kraftverksutløpet. Dette skal ikke blandes sammen med dokumentasjonen fra restvannstrekningen. Gyteplass 17, opplysningen om 4 av 62 radiomerkede fisk og NINA 1224 gjelder området nedstrøms kraftverksutløpet. På restvannstrekningen er egnet/moderat-godt gytehabitat dokumentert, men kildene som er gjennomgått dokumenterer ikke gyting der.

11. Gytehabitat, vanndybde, vannhastighet og substrat

Faglitteraturen gir nyttige referanser for gytehabitat, men tall fra andre lokaliteter skal ikke brukes som direkte terskler for Harpefossen. Harpefoss-spesifikke opplysninger fra historiske gyteplasser gjelder i hovedsak området nedstrøms kraftverksutløpet. Hunderfossen brukes som metodisk referanse, ikke som hydraulisk fasit for Harpefossen. Generelle lakseverdier brukes kun som illustrasjon der de er relevante.

Kildekategori	Eksempel	Hvordan den brukes
Harpefoss - nedstrøms utløpet	Gyteplass 17: rapportert dybde 0,5-4 m og substrat 5-20 cm	Historisk stedsspesifikk referanse; ikke restvannstrekningen
Hunderfossen	Gyte-/passasjedata og kontrollerte slipp	Metode- og overvåkingsreferanse
Generell ørret	Stranding ved raske vannstandsreduksjoner	Prinsipp for forsøksdesign, ikke lokal terskel
Laksereferanse	Generelle habitatintervaller	Kun støttende sammenligning; ikke

		storørretfasit

12. Lokkeflom på 50 m³/s

Vedtaket fastsetter lokkeflom på minst 50 m³/s over to døgn dersom det ikke har vært tilsvarende naturlige topper i perioden 1.-20. september. Dette er et sentralt element i prøveregimet. GSFF bestrider ikke at lokkeflom kan være relevant, men den stedsspesifikke biologiske og hydrauliske begrunnelsen for akkurat 50 m³/s, to døgn og det valgte tidsvinduet fremgår ikke av det kontrollerte vedtaks- og søknadsgrunnlaget.

Det bør derfor beskrives hvilket biologisk responsmål som søkes, hvorfor nivå og varighet er valgt, hvordan responsen skal måles og hvilke kriterier som skal brukes for å vurdere om lokkeflommen virker etter hensikten.

13. Før, under og etter lokkeflommen

En lokkeflom kan ikke vurderes bare ut fra om fisk beveger seg inn mot restvannstrekningen. Hvis fisk lokkes inn ved høy vannføring, må programmet også dokumentere om den etter nedtrapping har sammenhengende vandringsmulighet, funksjonelt oppholds- og gytehabitat og mulighet for retur nedstrøms.

Fase	Hva som bør dokumenteres
1 Før	Faktisk Q, vannstand, temperatur, utgangssituasjon for vanndekning og fisk
2 Opptrapping	Q-forløp, vannstandsrate, tidspunkt for start på bevegelse
3 Lokkeflom	Q, vannstand, drone/foto, inngang og hvor langt fisken går
4 Nedtrapping	Q- og vannstandsrate, kontroll av grunne partier og eventuell stranding
5 Lav stabil Q	Sammenhengende vannvei, isolerte høler, fiskens posisjon og retur
6 Etterperiode	Videre oppvandring/retur, gyting og eventuelle gytegroper

Biologisk ledd	Spørsmål
Tilnærming	Står gytefisk nedenfor utløpet når flommen kommer?
Møte med strekningen	Når fisken fram til de aktuelle kontrollområdene?
Inngang	Går fisken inn på restvannstrekningen?
Passasje	Kan fisken fortsette oppstrøms etter nedtrapping uten å bli isolert?
Gyting	Finnes funksjonelt gytehabitat ved lav Q, og blir det brukt?
Rekruttering	Gir gytingen 0+ året etter, og kan gytefisken returnere?

14. Nedtrapping og strandingsrisiko

Vedtaket krever gradvise endringer, men angir ingen tallfestet rate. Dette er særlig viktig når vannføringen skal reduseres fra en lokkeflom til minstevannføring. Generelle studier av ørret viser at hastigheten på vannstandsreduksjonen kan påvirke strandingsrisikoen. Slike studier brukes her som metodisk støtte, ikke som grunnlag for å fastsette en bindende Harpefoss-grense.

GSFF ber om at regulanten før første lokkeflom dokumenterer en operativ opp- og nedtrappingsrutine med faktisk Q-forløp, vannstandsendring og kontroll av strandingsutsatte partier.

15. Teknisk gjennomførbarhet og prøvevannføringer

Det er ikke tilstrekkelig å konstatere at flomlukene er lite egnet til finregulering rundt 1 m³/s. Det må vurderes hvilke andre nivåer som faktisk kan slippes stabilt og måles med tilstrekkelig nøyaktighet. Historiske opplysninger om inntil 10 m³/s og en senere omtale av 6 m³/s viser at høyere slipp har inngått i tidligere vilkår og praksis, men de dokumenterer ikke dagens styrbarhet eller målepresisjon.

Q-nivå	Rolle	Mulig utløpsorgan	Regulantens opplysning	Styrbarhet / måling	Datagap	Hva må utredes
ca. 1 m³/s (lekkasje)	historisk lekkasje – dagens situasjon siden ca. 2018	Én flomluke (lekkasje)	Estimert til ca. 1 m³/s (vedtaket s. 8); skal tettes (søknaden s. 5)	Ikke styrt; ikke dokumentert som målt Q	Målt Q; variasjon med magasinvannstand	Måling før tetting, for sammenligning
1 m³/s (kontrollert)	kontrollert 1 m³/s – vedtatt minstekrav	Fisketrappluka (ombygd)	Kapasitet 1 m³/s; tilpasning ca. kr 400 000 (vedtaket s. 3, 7)	Krav om protokoll; målearrangement ikke beskrevet	As-built, ratingkurve, måleusikkerhet	Dokumentasjon av målearrangementet
3 m³/s	illustrativt prøvenivå	Ikke avklart	Ingen luker for kontrollert slipp av ulike størrelser (vedtaket s. 7)	Ikke dokumentert	Alle tekniske parametre	Om fisketrappluka + midlertidig løsning eller delvis flomluke kan gi nivået
5 m³/s	illustrativt prøvenivå	Ikke avklart	Som over	Ikke dokumentert	Alle tekniske parametre	Som over
10 m³/s	illustrativt prøvenivå	Ikke avklart (flomluke?)	Flomlukene kan ikke manøvreres kontrollert ved svært små åpninger (vedtaket s. 7)	Ikke dokumentert	Minste kontrollerbare lukeåpning; ratingkurve	Om flomluke kan gi stabilt og målbart slipp i dette området
20–30 m³/s	Mulig mellomnivå ved overgang til/fra lokkeflom	Flomluke	Ikke omtalt	Ikke dokumentert	Som over	Om nivået kan holdes stabilt under opp-/nedtrapping
≥ 50 m³/s (lokkeflom)	Vedtatt betinget lokkeflom	Flomluke(r)	Produksjonstap 0,5 GWh/år (vedtaket s. 3)	Ikke beskrevet	Ratingkurve; ramping-styring	Hvordan nivå og ramping styres og logges
Naturlige topper / overløp	Naturlige tilleggsnivåer	Overløp/flomluker	Ikke omtalt	Krever logging av Q forbi dammen	Overløpsstatistikk; slukeevne (kildesprik)	Logging slik at naturlige topper kan brukes som prøvenivåer

Nivåene 3, 5 og 10 m³/s er eksempler på nivåer som bør vurderes teknisk. De er ikke GSFFs forslag til permanent minstevannføring.

16. Genetikk og telemetri

Elfiske dokumenterer fisk på strekningen, men ikke nødvendigvis bestandsopphav. Et sentralt spørsmål er om ungfisk på restvannstrekningen er avkom etter vandrende storørret, lokal elveørret eller en blanding. Vevsprøver kan tas samtidig med ordinært elfiske dersom dette er faglig og praktisk forsvarlig.

Ny telemetri bør vurderes dersom det fortsatt er nødvendig å dokumentere hvordan voksen fisk responderer på lokkeflom, går inn på restvannstrekningen, passerer aktuelle kontrollområder, oppholder seg der og eventuelt returnerer. Metoden bør velges ut fra beslutningsspørsmålet, ikke fordi teknologien i seg selv er tilgjengelig.

17. Habitattiltak og sedimenttransport

Statsforvalteren har tidligere omtalt lommer med egnet gytesubstrat og dammens betydning for grustransport. REGFINN peker også på muligheten for habitattiltak. GSFF er positiv til tiltak der den lokale begrensningen er dokumentert, men gytegrus kan ikke brukes som erstatning for en vurdering av vannføring.

- før tiltak: stedfesting, substrat, dybde, hastighet, Q, areal og eksisterende bruk;

- under tiltak: dato, volum, kornfordeling og metode;
- etter tiltak: stabilitet, utvasking, gytebruk, gytegroper og ungfisk.

18. Fra frivillige undersøkelser til REGFINN - hva ble faktisk fulgt opp?

Spørsmålet om minstevannføring på Harpefossens restvannstrekning og behovet for å sammenligne flere vannføringer er ikke nytt. Saksdokumentene viser en lang historie der regulanten, Fylkesmannen/Statsforvalteren og NVE har vist til frivillige undersøkelser og samarbeid som grunnlag for videre oppfølging. GSFF mener denne historikken er viktig når et nytt femårig prøveregime nå skal vurderes.

Tidspunkt	Dokumentert oppfølging	Spørsmål som fortsatt står igjen
2012-2013	Fylkesmannen og fylkeskommunen ber om kontinuerlig minstevannføring og omgjøring. Fylkesmannen peker på prøveslipp ved ulike vannføringer og befaring som egnet metode for å finne nødvendig nivå.	Ble det fastsatt et konkret program, ansvar, frist og rapportering for fler-Q-uttesting?
26.02.2014	Opplandskraft svarer at minstevannføringen bør behandles som egen sak og viser til undersøkelser sammen med Fylkesmannen, fortrinnsvis gjennom «Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag».	Hvilke konkrete Harpefossen-undersøkelser ble besluttet i prosjektet, og hvor ble beslutningene og resultatene rapportert?
2014	NVE behandler oppgraderingen av kraftverket og omtaler det som positivt at regulanten starter undersøkelser på eget initiativ. Det gjennomføres også større elfiskebåtundersøkelser i Gudbrandsdalslågen.	Undersøkelsene beskriver fiskeforekomst, men dokumenterer ikke en sammenlignende fler-Q-uttesting på restvannstrekningen.
2018	Eidsiva og Fylkesmannen gjennomfører felles befaring. Lekkasjen oppgis av regulanten til om lag 1 m^3/s. Strekningen vurderes å ha potensial som gyte- og	Befaringen gir ikke en målt dose-respons mellom flere vannføringer.

	oppvekstområde.	
2022	Hafslund-Eco tar opp en frivillig løsning omkring 1 m^3/s. Statsforvalteren støtter raskt frivillig slipp, men omtaler vannføringen som beskjeden og anbefaler at ordningen senere formaliseres.	Hvorfor ble ikke den tidligere foreslåtte sammenligningen av flere vannføringer gjennomført før 1 m^3/s ble hovednivå i et femårig regime?
2023	NVE etterspør et kunnskapsgrunnlag som gjør myndigheter og høringsparter i stand til å vurdere ulike størrelser på vannslipp.	Hvilke nye data gjorde at saksbehandlingen senere kunne gå videre uten ferdig fler-Q-grunnlag?
2024	REGFINN undersøker Harpefossens restvannstrekning med elfiske og habitatvurdering. Undersøkelsen er rapportert i Fagrapport 2024.	Q, vanntemperatur og vannstand på feltdagen er ikke oppgitt, og undersøkelsen tester ikke respons mellom ulike Q.
2025-2026	Regulanten viser til teknisk løsning og tidligere plan om testing av ulike vannslipp. NVE vedtar deretter fem års prøveregime med minst 1 m^3/s og betinget lokkeflom.	Hvorfor ble det opprinnelige fler-Q-sporet ikke gjennomført før det nye femårige programmet ble fastsatt?

GSFF bestrider ikke verdien av de undersøkelsene som faktisk er gjennomført. Poenget er at vi i de tilgjengelige saksdokumentene og årlige fagrapportene ikke har funnet en gjennomført, sammenlignende fler-Q-uttesting som besvarer det spørsmålet Fylkesmannen reiste allerede i 2013. Dersom en slik beslutning ble tatt i «Bedre bruk»/REGFINN, eller dersom undersøkelser ble planlagt, utsatt eller avsluttet uten gjennomføring, ber vi om at dette dokumenteres med styringsgruppens vedtak, møteprotokoller, årsplaner, bestillinger og rapporter.

REGFINNs eget formål er relevant. Prosjektet beskriver seg som et samordnet opplegg for etterundersøkelser i regulerte vassdrag og som et alternativ til enkeltpålegg om etterundersøkelser. Samtidig fremgår det uttrykkelig at deltagende regulanter fortsatt kan pålegges å bekoste undersøkelser utover prosjektets ordinære undersøkelser når dette er nødvendig. Prosjektet finansieres av regulantene, mens Statsforvalteren i Innlandet har det faglige ansvaret.

Etter GSFFs syn betyr dette at REGFINN ikke kan brukes som en generell erstatning for et saksspesifikt program dersom de beslutningskritiske spørsmålene i Harpefossen-saken ikke besvares av det ordinære prosjektet. Dersom NVE legger REGFINN-resultater eller undersøkelser ledet av Statsforvalteren til

grunn, må NVE selv kontrollere om problemstilling, metode, representativitet, frister, rådata, kvalitetssikring og rapportering er tilstrekkelige for det vedtaket som skal treffes.

GSFF ber derfor NVE innhente en skriftlig redegjørelse fra Statsforvalteren/REGFINN og regulanten om:

- hvilke Harpefossen-undersøkelser som ble besluttet i «Bedre bruk»/REGFINN fra 2014 og framover, med møte-/vedtaksreferanse;
- hvilke frister og rapporteringskrav som ble satt, og hvem som var ansvarlig for gjennomføring;
- hvilke undersøkelser som faktisk ble utført, og hvor rådata og rapporter finnes;
- om planlagte undersøkelser eller fler-Q-slipp ble utsatt eller ikke gjennomført, og i så fall hvorfor;
- hvilket mandat og hvilken organisatorisk ramme de nye undersøkelsene i 2026 har, herunder eventuelle droneundersøkelser;
- hvordan resultatene skal rapporteres til NVE og brukes i den årlige vurderingen av prøveregimet.

Når NVE bruker et slikt samarbeid som del av beslutningsgrunnlaget, mener GSFF at det er NVEs ansvar å synliggjøre hvorfor materialet er egnet til å besvare de konkrete spørsmålene. Det er ikke tilstrekkelig å vise til at undersøkelser skjer i samarbeid med Statsforvalteren. NVE må også ta stilling til hva som er undersøkt, hvilken usikkerhet som gjenstår, og om det er behov for særskilte pålegg eller tillegg til REGFINNs ordinære program.

19. Nye undersøkelser, ansvar og etterprøvbar dokumentasjon

GSFF er kjent med at det gjennomføres nye undersøkelser på Harpefossen. Vi har imidlertid ikke et samlet og etterprøvbart grunnlag som viser hvem som har bestilt arbeidet, hvilket mandat det bygger på, hvilke metoder som brukes, hvilke vannføringer som undersøkes, hvem som kvalitetssikrer materialet eller hvem som står ansvarlig for endelig rapportering.

Vi ber derfor NVE innhente en skriftlig avklaring fra Statsforvalteren i Innlandet om REGFINNs rolle i Harpefossen-saken fra 2026 og videre. Det bør fremgå hvem som bestiller og finansierer undersøkelsene, hvem som fastsetter problemstilling og metode, hvem som utfører feltarbeidet, hvem som eier og kvalitetssikrer rådataene og hvem som utarbeider rapportene. Dersom NINA eller andre fagmiljøer deltar, bør oppdragsgiver, mandat, metode og rapporteringsansvar oppgis tilsvarende.

Det bør også avklares om nye droneundersøkelser inngår i REGFINN, regulantens eget undersøkelsesprogram, et separat fagoppdrag eller en annen organisering. Vi legger ikke til grunn noen bestemt organisering før dette er dokumentert.

20. Regulantens dokumentasjon dersom GSFFs observasjoner bestrides

Dersom Opplandskraft/Hafslund mener at de områdene GSFF har dokumentert ikke begrenser fiskens vandring ved om lag 1 m³/s, bør dette underbygges med data. Vi ber om at regulantens kommentar til klagen, så langt opplysningene finnes, inneholder følgende:

Hva	Hvem	Hvorfor	Format	Frist (forslag)
Nivå-for-nivå teknisk utredning av slipp, styring og måling (1–50 m³/s)	Regulanten	Avgjør hvilke prøvenivåer som er mulige	Rapport med ratingkurver, lukegeometri, usikkerhet, kostnad	Før første lokkeflom, senest etter første prøveår
Q-protokoll forbi dammen (lekkasje, kontrollert slipp, overløp)	Regulanten	Kobler alle observasjoner til kjent Q	Tidsserie, time, åpent format	Løpende; årlig rapport
Ramping-rate og operativ rutine for opp-/nedtrapping	Regulanten	Strandingsrisiko	Skriftlig rutine; m³/s og cm per time	Før første lokkeflom
Vannstand ved kontrollpunkter (minst HFP-10/11, HFP-13, nedre	Regulanten (program)	Hydraulikk og ramping-kontroll	Loggere, tidsserie	Fra første prøveår

del)				
Vanntemperatur (dam, St1/St2, utløp)	Regulanten (program)	Forklaringsvariabel	Loggere, tidsserie	Fra første prøveår
Hydraulikk ved hvert prøvenivå: vanndekt areal, dybde, hastighet, sammenheng	Regulanten (program)	Dose–respons	Georeferert drone/ortofoto, tverrprofiler, tabell	Ved hvert nivå
Lokkeflom: dokumentasjon av alle seks faser	Regulanten (program)	Evaluering av effekt	Rapport etter vedlegg H	Innen 1. mars året etter
Strandingskontroll	Regulanten (program)	Vilkåret om gradvise endringer	Protokoll med foto	Ved hver nedtrapping
Habitat og substrat stedfestet til HFP-punkter	Regulanten (program)	Diagnose for tiltak	Kart, kornfordeling	Første prøveår
Gytegropregistrering	Regulanten (program)	Om gyting skjer på strekningen	Kart, antall	Hver gyteperiode
Stedsspesifikk motdokumentasjon der GSFFs vurdering bestrides	Regulanten	Etterprøvbarhet	Q, vannstand, dybde, hastighet, sammenheng, substrat, foto/drone, metode, usikkerhet	Ved uenighet
Statsforvalterens brev 28.02.2022 med bilder	NVE	Grunnlaget for 1 m^3/s-vurderingen	Kopi	Ved innsyn
Årlig rapport med rådata	Regulanten til NVE, kopi høringsparter	Etterprøvbarhet	Rapport + rådata	1. mars hvert år
Beslutningspunkt etter første komplette prøveår	NVE	Justering av programmet	Skriftlig vurdering	Etter første prøveår
Sluttrapport koblet til omgjøringskravet	Regulanten; vurderes av NVE	§ 28-vurderingen	Rapport som svarer på beslutningsspørsmålene	Før søknad om permanent reglement

21. NVEs selvstendige faglige vurdering

GSFF mener det ikke er tilstrekkelig at NVE bare gjengir regulantens eller et fagmiljøs konklusjon dersom det underliggende materialet ikke fremgår. Dersom NVE mener at 1 m^3/s gir tilfredsstillende passasje- og habitatforhold, eller at lokkeflom og nye undersøkelser dokumenterer dette, ber vi om at NVE redegjør for hvilke konkrete data vurderingen bygger på, hvilken metode som er brukt, hvordan usikkerhet er håndtert og hvordan motstridende dokumentasjon er vurdert.

22. REGFINN etter 2026

REGFINNs offentlig dokumenterte prosjektramme gjelder 2022-2026. Dette er ikke det samme som dokumentasjon på at arbeidet opphører 01.01.2027. Fordi Harpefossen-programmet varer til 2031, bør NVE innhente en skriftlig avklaring fra Statsforvalteren om videre organisering, bestilling, finansiering, metodeansvar, rådata, kvalitetssikring og rapportering.

23. Beslutningspunkt etter første komplette prøveår

Fem års undersøkelser bør ikke gjennomføres etter et låst design dersom første prøveår viser at sentrale spørsmål ikke kan besvares. Etter første komplette prøveår bør NVE ta stilling til om 1 m^3/s gir tilstrekkelig kunnskap, om flere Q bør testes, om kontrollpunktene er representative, om lokkeflommen gir forventet respons, om nedtrappingen skaper problemer og om genetikk, telemetri eller habitattiltak bør inngå mer aktivt.

24. Årlig rapportering

Tema	Årsrapporten bør minst dokumentere	NVE bør årlig ta stilling til
Hydrologi	Q, vannstand, målemetode og usikkerhet	Om målegrunnlaget er tilstrekkelig og sammenlignbart
Fisk	Stasjoner, innsats, artsdata, 0+/eldre fisk og	Om stasjonsnett, frekvens eller metode bør

	fangbarhet	justeres
Habitat	Gytesubstrat, skjul, overvintring og hydromorfologi	Om habitattiltak eller nye kontrollpunkter er nødvendig
Vandring	Drone/telemetri/lokkeflomdata der relevant	Om Q eller forsøksdesign må endres
Genetikk	Prøver og tilordningsusikkerhet der brukt	Om bestandsopphav kan tolkes forsvarlig
Tiltak	Gjennomføring, før/etter-data og stabilitet	Om tiltak bør justeres eller avsluttes
Kunnskapshull	Hva som fortsatt ikke kan besvares	Om programmet fortsatt er egnet til sluttbeslutningen

25. Koblingen til omgjøringskravet etter vannressursloven § 28

NVE har valgt å vente med vurderingen av GSFFs omgjøringskrav fra 25.09.2022 til etter prøveperioden. Når § 28-vurderingen utsettes i fem år, mener GSFF at prøveperioden må være utformet slik at den faktisk reduserer den usikkerheten som begrunner utsettelsen. Prøveregimet kan derfor ikke bli en femårig registrering av forholdene ved ett minimumsnivå dersom det sentrale spørsmålet nettopp er virkningen av alternative vannføringer.

26. Tidligere klagespor og saksidentitet

Dokumentene er offentlig presentert under reg.nr. 8934 og 9995, men gjelder samme underliggende NVE-arkivsak 202218289. GSFF ber om at tidligere og ny klage sees i sammenheng, og at departementets saksnummer og dokumentflyt avklares. Vi legger ikke til grunn at Energidepartementet mangler bestemte dokumenter uten at dette først er undersøkt.

27. Utsatt iverksettelse

GSFF fremmer ikke et generelt krav om utsatt iverksettelse. Et generelt stanskrav kan ellers få den utilsiktede virkningen at det eneste nye bindende minimumsslippet på 1 m³/s, loggingen og kravene om gradvis manøvrering faller bort. Dersom det senere vurderes en særskilt anmodning etter forvaltningsloven § 42, må den derfor avgrenses konkret mot de delene av vedtaket som kan skape prosessbinding eller irreversible valg, uten å stanse miljøforbedrende elementer.

28. Påstand og anmodning

GSFF ber primært om at vedtaket endres eller suppleres slik at prøveperioden omfatter:

- en dokumentert teknisk vurdering av aktuelle vannføringer og muligheten for kontrollerte prøvevannslipp;
- kontrollerte undersøkelser ved flere relevante vannføringer der dette er teknisk gjennomførbart;
- faste hydrauliske og biologiske kontrollområder på restvannstrekningen;
- dokumentasjon av lokkeflom, nedtrapping og etterfølgende lavvannsperiode som ett sammenhengende hendelsesforløp;
- et beslutningspunkt etter første komplette prøveår;
- årlig samlet fagrapport og dokumentert myndighetsvurdering;
- avklaring av REGFINNs og eventuelle andre fagmiljøers rolle, mandat, rådataansvar og rapportering;
- genetisk bestandsidentifikasjon og eventuell telemetri der dette er nødvendig for konkrete beslutningsspørsmål;
- før- og etterkontroll av habitattiltak;
- en samlet sluttrapport før permanent manøvreringsreglement og videre behandling av § 28-saken.

Subsidiært ber GSFF om at de delene av vedtaket som gjelder undersøkelsesdesign og beslutningsgrunnlag oppheves og sendes tilbake til NVE for ny vurdering.

GSFF ber ikke om at Energidepartementet på dagens grunnlag fastsetter hvilken permanent minstevannføring som er riktig. Vi ber om at prøveperioden brukes til å finne dette ut på en faglig etterprøvbar måte.

29. Vedlegg

Vedlegg	Innhold
A	NVE-vedtak 21.09.2026, ref. 202218289-25
B	Statsforvalteren 28.02.2022, ref. 2022/2046
C	Teknisk Q-matrise
D	REGFINN Fagrapport 2024, kapittel 5 - utdrag
E	Drone- og fotodokumentasjon
F	Terrengprofil og kontrollpunkter
G	Faglitteratur og referansegrunnlag
H	Lokkeflom, nedtrapping og etterperiode
I	Kunnskapshull og dokumentbehov
J	Dokumentasjonskrav til regulant/NVE
K	Historikk 2012-2026: frivillige undersøkelser, Bedre bruk/REGFINN og krav til etterprøvbar oppfølging

30. Sentrale kilder

NVE (21.09.2026). NVE gir tillatelse til midlertidig manøvreringsreglement for Harpefossen kraftverk. Ref. 202218289-25.

Statsforvalteren i Innlandet (28.02.2022). Harpefoss kraftverk - ang. slipp av minstevannføring. Ref. 2022/2046.

Opplandskraft DA (09.04.2026). Søknad om prøvereglement for Harpefossen kraftverk.

Hafslund Kraft (20.08.2026). Kommentarer til høringsuttalelser.

USTVETT, T. & Thorkildsen, T.B. (2025). Reguleringer og fisk i Innlandet - Fagrapport 2024. Statsforvalteren i Innlandet, rapport 19/2025.

Næstad, F., Taugbøl, A., Museth, J. & Olstad, K. (2023). Forslag til framtidig kultiveringspraksis av Hunderørret. NINA Rapport 2319.

Museth, J., Kraabøl, M. & Rolseth, K. (2023). Midlertidig manøvreringsreglement ved Hunderfossen - evaluering av prøveperioden 2017-2022. NINA Rapport 2166.

Kraabøl, M., Dervo, B.K. & Museth, J. (2015). Nedvandringsmuligheter for fisk forbi Hunderfossen. NINA Rapport 1187.

Kraabøl, M., Gregersen, F. & Kiplesund, G.H. (2016). Restaurering av gyteområde for storørret ved Harpe bru i Gudbrandsdalslågen. NINA Rapport 1224.

Kartverket DTM1 og NVE ELVIS/Vannkraft-register, brukt til terrengscreening og stedfesting.

NVE (2014). Harpefossen kraftverk - opprusting og utvidelse. NVE-sak 201302217, dokument 845247.

Statsforvalteren i Innlandet (2025). Reguleringer og fisk i Innlandet - Fagrapport 2024, rapport 19/2025. Prosjektets formål, organisering og Harpefossen-kapittel.

Kopi: Statsforvalteren i Innlandet; Innlandet fylkeskommune; Sør-Fron kommune; Vassdragsforbundet for Mjøsa med tilløpselver; Opplandskraft DA / Hafslund Kraft AS.

Gudbrandsdal Sportsfiskeforening (GSFF)

Tore Solbakken
Prosjektleder GSFF